

International velstand

Dansk velstand solidt placeret i toppen af OECD-landene

Måler man økonomisk velstand på den sammenlignelige mest korrekte måde, ligger Danmark lunt i top 10 over de rigeste lande i OECD. Samtidig er der ingen tendens til, at Danmark er saktet agterud - tværtimod. Man skal derfor være varsom med dommedagsprofetierne på baggrund af forskelle i de reale BNP-vækstrater. OECD's lange fremskrivninger peger heller ikke på, at vi vil rutsje ned velstandsranklisten, når man kigger længere frem.

af stud.polit **Mette Rasmussen**
og chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

23. august 2014

Analysens hovedkonklusioner

- Danmark var i 2013 det 6. rigeste land i OECD målt på BNI pr. indbygger i løbende PPP, der er et mere retvisende mål for økonomisk velstand end BNP per indbygger.
- Påstanden om, at Danmark sakker bagud i internationale velstandssammenligninger, skyldes alene sammenligning af BNP realvækst eller den smalle målestok - BNP pr. capita i faste PPP. Dette mål kan bruges til at sige noget om de isolerede effekter af forskellige realvækstrater landene i mellem, men det siger ikke noget om det faktiske velstandsniveau, der også afhænger den relative prisudvikling samt af indkomst- og kapitalbevægelser på tværs af landegrænser. Både kapitalbevægelser og relative priser (bytteforhold) har igennem flere år arbejdet til Danmarks fordel.
- Selvom vi ifølge den seneste lange fremskrivning fra OECD får en af de laveste økonomiske realvækstrater i OECD-området fastholder vi vores top 10 placering målt på BNP per indbygger (løbende PPP). Når der tages højde for kapitalbevægelser, ændrede relative priser, er det realistisk, at vi med fortsat udvikling af den danske samfundsmodel vil kunne levere velstand i topklasse.
- Vores pæne velstandsniveau skal naturligvis ikke være en sovepude. Reformsporet er fortsat vigtigt, men vi skal fremadrettet fokusere på reformer, der øge uddannelsesniveauet, produktiviteten samt innovationsevnen i Danmark. Der er ikke akut behov for nye arbejdsmarkedsreformer.

Kontakt

Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Tlf. 33557712
Mobil 28424272
fip@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Dansk velstand solidt placeret i toppen af OECD-landene

Der stilles løbende spørgsmålstegn ved den danske velfærdsmodel og indretningen af vores samfundsøkonomi. Man hører således igen og igen, at Danmark sakker bagud velstandsmæssigt, og at vi også i fremtiden vil halte længere og længere bag efter andre sammenlignelige lande med andre samfundsmodeller. Sammenligningen sker med udgangspunkt i BNP-vækstraterne på tværs af lande, når væksten er korrigeret for den generelle prisudvikling – den såkaldte realvækst – eller en opgørelser af BNP per indbygger målt i *faste* købekraftskorrigerede enheder (PPP). Man købekraftskorrigerer for at tage højde for forskelligt prisniveau på tværs af lande – fx koster en "Big Mac" ikke det samme i Danmark som i Polen selvom man skulle regne i samme valuta. Bilag 1 forklarer nærmere om købekraftskorrekturen.

Problemet med målingen er, at realvæksten i ikke siger noget om vores velstandsniveau, ligesom realvæksten er et for simpelt mål for udviklingen i et lands velstand.

Problemet med målingen i faste købekraftskorrigerede enheder er, at den fremskriver købekraftskorrigeret BNP per indbygger i et givent historisk år med realvækstraterne i de forskellige lande, uden at tage hensyn til prisudviklingen og ændringer i de relative priser over tid.

Endelig er BNP per Indbygger ikke det mest retvisende udtryk for et lands velstand.

Ifølge OECDs manualer er BNP per indbygger i *løbende* købekraftskorrigerede enheder at foretrække som mål for et lands velstand frem for BNP i *faste* købekraftskorrigerede enheder. Det skyldes at de relative priser ændrer sig over tid, og at man via den relative prisudvikling kan vinde velstand. I Danmark har vi igennem mange år vundet velstand via vores bytteforhold. Det måler udviklingen i vores eksportpriser sammenlignet med vores importpriser. Stiger vores eksportpriser mere end importpriserne, har vi råd til at importere mere til forbrug og investeringer, end hvis ikke bytteforholdet var steget. Sat på spidsen kan man sige, at vi i Danmark eksporterer medicin og kvalitetsprodukter til gode priser, mens vi importerer billig elektronik.

Derudover fastslår OECD, at Bruttonationalindkomsten (BNI) per indbygger er et bedre mål for et lands velstand end BNP per indbygger. Mens BNP måler den indkomst der skabes via produktion i et land, så måler BNI den indkomst, der er til rådighed i et land – altså hvor meget der reelt kan forbruges af [Evt. note: BNI er lig BNP tillagt værdien af Formueindkomst fra udlandet(netto), Løn fra udlandet(netto), samt Produktions- og importskatter minus -subsidier fra udlandet(netto).].

Tidligere havde vi i Danmark en stor udlandsgæld, hvorfor en stor del af indkomsten fra vores BNP år efter år gik direkte til at betale renter og kapitalindkomst af gælden til udlandet. Disse kapitaludgifter (negativ formueindkomst) reducerede det beløb, vi ellers havde til rådighed til forbrug, investeringer osv. Nu er Danmark, efter en meget lang årrække med overskud på vores betalingsbalance, kommet i en situation, hvor vi har en stor udlandsformue. Det betyder at vi (netto) får penge fra udlandet i form af rente- og kapitalindkomst (positiv formueindkomst) – penge der øger det beløb, vi har til rådighed ud over BNP. Når vi vil måle økonomisk velstand i forhold til, hvor meget vi har mulighed for at forbruge, er BNI altså et bedre mål end BNP. Boks 1 giver et nærmere indblik i OECDs anbefalinger.

Boks 1. Hvad siger OECD om velstandsmål?

Internationale velstandsplaceringer opgøres ved at sammenligne landes niveau for købekraftskorrigeret velstand. Et traditionelt mål for velstand er et lands bruttonationalprodukt (BNP) pr. indbygger. BNP måler den indkomst, der skabes via produktionen i landet. Ifølge OECD er BNP dog teoretisk set ikke det bedste velstandsmål. Her er bruttonationalindkomsten (BNI) i stedet at foretrække. Det fremgår af følgende to citater:

"While per capita gross domestic product [BNP pr. indbygger, red.] is the indicator most commonly used to compare income levels, two other measures are preferred, at least in theory, by many analysts. These are per capita Gross National Income (GNI) (BNI pr. indbygger, red.) and Net National Income (NNI)." (OECD 2013a, s. 60).

"Measures of income, such as national or disposable income [BNI eller disponibel BNI, red.] are generally preferred, in theory, to GDP (BNP), in analyses of well-being in both nominal and real terms." (OECD 2013b, s. 26).

BNI beregnes ved at korrigere BNP for aflønning af ansatte, formueindkomst og produktions- og importskatter minus produktionssubsidier til og fra udlandet. BNI måler således den samlede indkomst, der er til rådighed i landet. BNI pr. indbygger er derfor et bedre mål for velstand, end BNP er.

Forskellen mellem BNP og BNI er ækvivalent til, at udviklingen i den pose penge, en person kan forbruge af ("BNI") ikke nødvendigvis 1:1 følger hans arbejdsindkomst ("BNP"). Har personen fx gæld, skal der betales renter. Det vil begrænse hans købekraft. Har han modsat formue modtages renter eller afkast fra udbytte, der øger hans købekraft.

Man købekraftskorrigerer (PPP) for at tage højde for forskelligt prisniveau på tværs af lande, se bilag 1 for en uddybning. Der er her to tilgange:

1. Faste PPP er bedst til at måle realvækst på tværs af lande og den isolerede betydning heraf for velstanden.
2. Løbende PPP er bedst til at sammenligne velstandsniveau i samme år på tværs af lande.

Det fremgår af en officiel OECD-deklaration:

"GDP comparisons based on constant [faste, red.] PPPs

They are the appropriate tool to answer the question:

'How has the relative position of a country's GDP (per capita) changed over time, given its measured growth performance?'" (OECD 2003, s. 1).

"GDP comparisons based on current [løbende, red.] PPPs

They are the appropriate tool to answer the question:

'What is a country's position in terms of GDP (per capita), given the set of international prices of the year considered?'" (OECD 2003, s. 1).

"To sum up, the key conceptual difference between using current and constant PPPs is that the former capture changes in volume as well as changes in relative prices, whereas the latter only capture volume changes. Even if the volumes of goods and services remain identical over time, a GDP comparison based on current PPPs may change over time if prices and price structures shift." (OECD 2003, s. 2).

At gå fra faste til løbende PPP betyder altså, at man også tager højde for ændringer i de relative priser. Løbende PPP har med andre ord fokus på købekraft af værdiskabelsen, hvor sidstnævnte både afhænger af, hvor mange varer og tjenester der produceres (mængderne) og hvor meget de kan sælges til (priserne).

Vil man sammenligne velstandsniveau, er det altså de løbende PPP, der skal benyttes, når velstandsplaceringer skal opgøres. De løbende PPP tager nemlig højde for, at landes prisudvikling kan være forskellig. Som eksempel indregnes udviklingen i bytteforholdet i de løbende PPP, hvilket det ikke gør i de faste PPP.

Konklusionen er, at når landes velstandsplacering skal opgøres, da er BNI pr. indbygger i løbende PPP et mere korrekt mål end BNP per indbygger.

Derudover kan de økonomiske indkomstsmål næppe siges at være fuldt dækkende for velstand, jf. Columbia-professor og nobelpristager Joseph Stiglitz' arbejde i "The Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress". Der er bl.a. forhold, som at den markedsmæssige produktion ikke fanger al økonomisk aktivitet i et samfund, at det kan være svært at opgøre værdien af den offentlige (ikke-markedsmæssige) produktion, værdien af fritid, problemer med at måle kvaliteten i produktionen, eksternaliteter i produktionen herunder bæredygtighed.

Litteraturliste

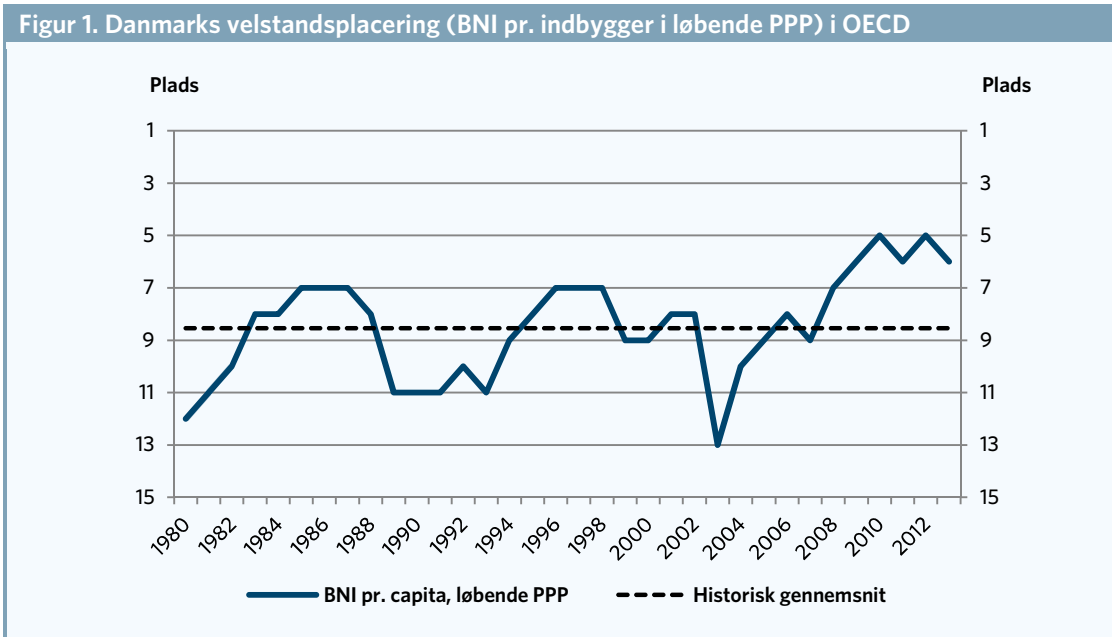
OECD (2003), "GDP per capita volume indices based on constant and on current PPPs in OECD's Main Economic Indicators", link: <http://www.oecd.org/std/prices-ppp/1961296.pdf>.

OECD (2013a), "National Income per capita", in OECD Factbook 2013: Economic, Environmental and Social Statistics, OECD Publishing.

OECD (2013b), "Real measures of income", in National Accounts at a Glance 2013, OECD Publishing.

Danmark nr. 6 i OECD målt på BNI per indbygger i 2013

Danmark velstandsplacering i OECD målt på **BNI** pr. indbygger **løbende** PPP er vist i figur 1. Som det fremgår af figuren, var Danmark i 2013 det 6. rigeste land i OECD. Som det fremgår af figur 1, har der tilbage til 1980 IKKE være nogen tendens til, at vi er faldet ned af velstandsranklisten. Tværtimod har Danmark de senere år ligget over sit historiske gennemsnit og har fra lavpunktet i 2003 frem til 2013 vundet 7 pladser på velstandsranklisten blandt OECD-landene. Danmark ligger altså solidt placeret i top 10 af de rigeste nationer der ligner os.

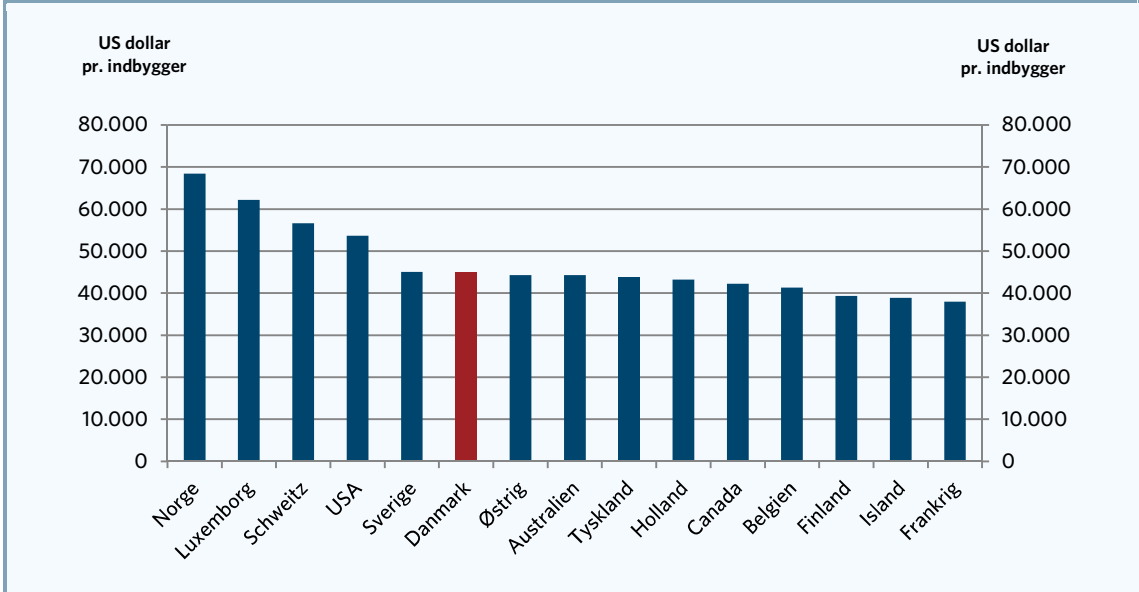
Anm.: For enkelte lande i enkelte år mangler der tal i OECD's databank. Der er så vidt muligt anvendt fremskrivning ved andre datakilder. Alternativt er landets relative placering ift. Danmark antaget fastholdt i forhold til seneste år med data.
 Kilde: AE på baggrund af OECD (hoveddatasæt "Disposable income and net lending - net borrowing" og "Population and employment by main activity") og Statistics Canada.

At Danmark i nogle år vinder et par pladser og i andre år taber nogle pladser, er ikke udtryk for, at der sker substantielle velstandsmæssige forskydninger mellem landene. Det er i stedet et resultat af, at Danmark er en fast bestanddel af en liga af rige lande bestående af Danmark, Sverige, Østrig, Australien, Tyskland og Holland, der velstandsmæssigt ligger utrolig tæt. Det fremgår af figur 2, der viser velstanden for de rigeste 15 lande i OECD. Der skal derfor kun en mindre forskel i landenes konjunktursituation eller små revisioner af nationalregnskabet til, før de bytter plads på ranglisten. Nylige revisioner af tallene har således løftet Danmarks relative velstand og placering på listen, jf. bilag 2.

At landene inden for denne liga ligger meget tæt ses ved, at det i 2013 ikke var mere end 0,1 pct., der adskilte Sverige og Danmark på hhv. 5. og 6. pladsen. Det svarer til en forskel på ca. 300 dkr. per indbygger. I øvrigt lå Danmark i 2012 på 5. pladsen 0,3 pct. højere end Sverige på 6. pladsen.

Kun Norge, Luxembourg, Schweiz og USA er substantielt mere velstående end den nævnte liga. De første tre landes velstand skyldes, at de har en ualmindelig stor olieproduktion og/eller en stor finanssektor, der gør at deres velstandsudvikling ikke rigtig kan sammenlignes med den danske. USA er også rigere, hvilket ofte forklares med, at amerikanerne har en mere udpræget kultur for materialisme, mens europæerne modsvarende har en lavere årlig arbejdstid. Mulige præferencer for mere fritid frem for materielle goder, indgår således ikke i målingen af den økonomiske velstand opgjort på denne måde.

Figur 2. De 15 rigeste lande i OECD målt på BNI pr. capita i løbende PPP

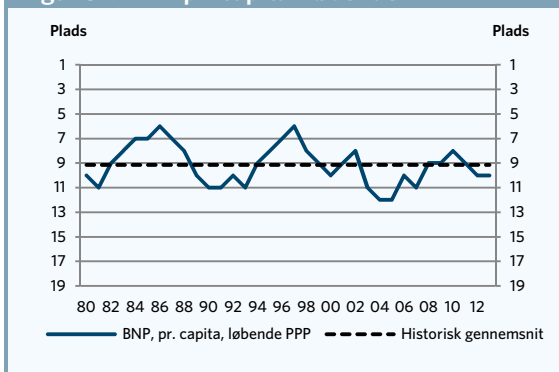
Anm.: Der mangler data for Luxembourg, Schweiz, USA, Australien og Canada i 2013. Udviklingen er her antaget lig den danske.
 Kilde: AE på baggrund af OECD.

Det bemærkes, at vi til efteråret står over for en større revision af Nationalregnskabet (ESA2010), hvor der implementeres en ny international nationalregnskabsmanual. Det vil generelt vil løfte BNP og BNI i de europæiske lande. Australien, USA og Canada har allerede implementeret manualen¹, men det er uklart i hvilken grad det har påvirket deres relative velstand i OECDs målinger.

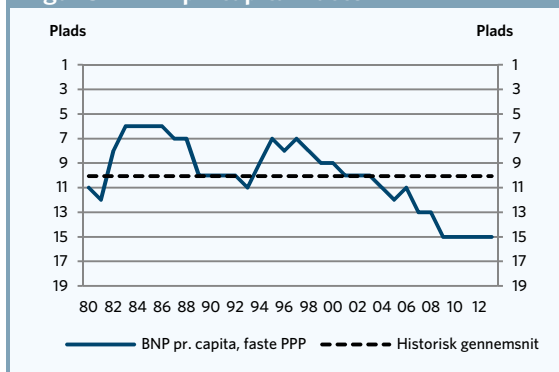
Danmark rasler heller ikke ned ad velstandsranglisten målt på BNP per indbygger

Analysere vi på BNP per indbygger **løbende** PPP får vi heller ikke noget billede af at Danmark rasler ned af velstandsranglisten. Vi taber dog nogle pladser sammenlignet med BNI og vi lå i 2013 ikke længere over vores historiske gennemsnitlige placering. Det viser figur 3.A. Forskellen mellem figur 1 og 3.A må bl.a. ses i sammenhæng den svage konjunkturgenopretning efter krisen, og at BNI som følge af stærkt stigende nettoformueindkomst er vokset mere og mere fra BNP efter 2004.

Figur 3A. BNP pr. capita i løbende PPP

Figur 3B. BNP pr. capita i faste PPP

Anm.: Der er anvendt samme datakilde som i figur 1. For flere lande i enkelte år mangler der tal databanken. Her er så vidt muligt anvendt frem-skrivning ved alternative kilder. Alternativt er landets relative placering ift. Danmark antaget fastholdt i forhold til seneste år med data.
 Kilde: AE på baggrund af OECD (hoveddatasæt "Disposable income and net lending - net borrowing" og "Population and employment by main activity") og Statistics Canada.

¹<http://www.dst.dk/-/media/Kontorer/06-Nationalregnskab/Revision%202014/Det%20nye%20nationalregnskab%20indledning%2016%20juni.pdf>

Der hvor Danmark tydeligt sækker bagud, er når man måler økonomisk velstand som BNP per indbygger **faste** PPP. Her er vi raslet ned ad listen siden begyndelsen af 00'erne og overraskende nok særligt i forbindelse med den seneste opgangsperiode i dansk økonomi (2004-2008 der var præget af boligboblen). Efter krisen satte ind har vi på trods af svag realvækst ligget nogenlunde konstant omkring en 15. plads. Når det er sagt så, følger det af de officielle OECD-deklarationer (citeret i boks 1 ovenfor), at dette mål dog **ikke** bør benyttes til at opgøre landes reelle velstandsplacering, fordi det ikke tager højde for ændringer i de relative priser.

Sammenlignes fx to lande, hvor det ene land har en betydelig IKT-sektor (fx produktion af mobiltelefoner og anden elektronik), mens det andet land mere gør sig kvalitetsprodukter (fx designmøbler og medicin), så vil førstnævnte land typisk komme relativt flot ud målt på real-væksten og BNP er indbygger målt i faste PPP, fordi de teknologiske fremskridt giver en meget høj produktivitetsvækst inden for IKT-produktion. Der er typisk ikke samme teknologiske udvikling inden for produktionen af kvalitetsprodukter. Men som alle ved, er prisudviklingen på IKT-produkter vedvarende under et voldsomt nedgående pres, hvorfor de teknologiske fremskridt og produktivitetsudvikling i højere grad kommer dem til glæde, der køber produkterne (mobiltelefonerne), mens det modsat presser den værdi, der skabes i produktionen (dem der sælger). Der skal derfor produceres flere og flere mobiltelefoner, for at kunne købe det samme designmøbel eller medicin.

Der er altså enorm forskel i konklusionen, når man går fra opgørelser af BNP pr. capita i **faste** til **løbende** PPP. Målt i faste PPP har Danmark de sidste ti år tabt fem pladser på velstandsranklisten: Danmark er gået fra at tilhøre top 10 (indtog en 10. plads i 2003) til at ligge på en 15. plads i 2013. Måles omvendt i *løbende* PPP er Danmarks velstandsplacering øget en enkelt plads målt over samme periode.

Det er også bemærkelsesværdigt, at konklusionen vedrørende udvikling i Danmarks velstandsplacering vendes på hovedet fra figur 3B til figur 1. Mens vi de sidste ti år har tabt fem pladser ved at måle velstanden ved BNP i faste PPP (figur 3B), vindes over samme periode syv pladser ved at måle velstanden ved BNI i løbende PPP (figur 1). Dertil må bemærkes at 2003 for BNI per indbygger var et historisk lavpunkt.

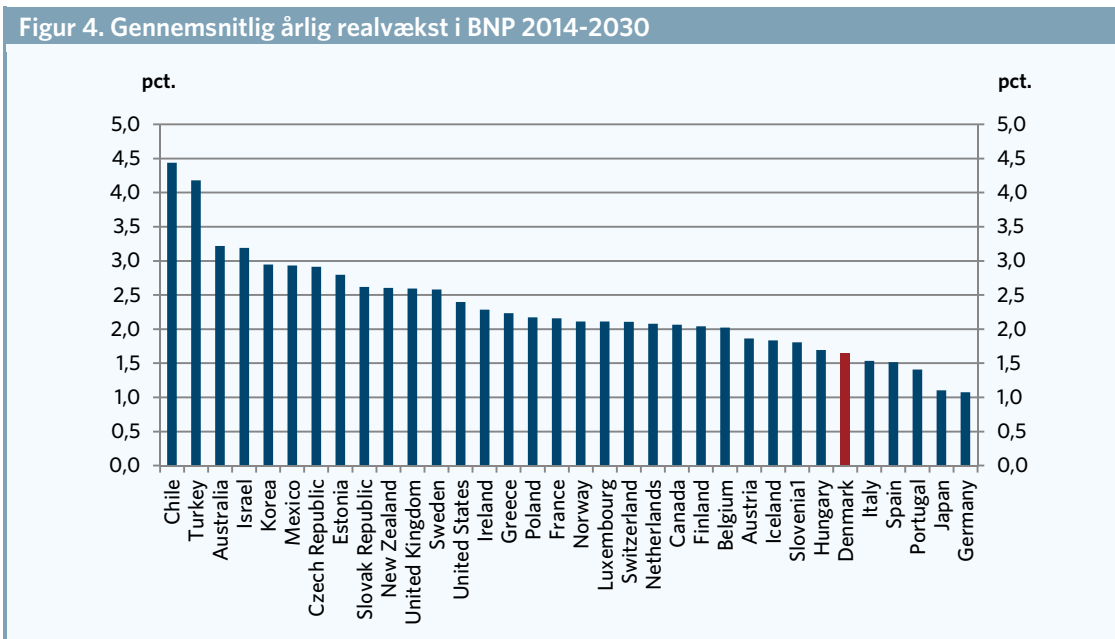
En forklaring på den forskel er, at vi som land er gået fra at have udlandsgæld og som følge heraf netto har sendt penge ud af landet til nu at have udlandsformue og netto modtage penge fra udlandet. Samtidig har de relative priser herunder bytteforholdsforbedringer arbejdet til gavn for Danmark. Mange lande, der har høj økonomisk realvækst (godt for velstanden) har modsat samtidig en ringe udvikling i bytteforholdet (dårligt for velstanden).

Den negative sammenhæng mellem realvækst i BNP og bytteforholdsforbedring har været særlig udtalt, når Danmark sammenlignes med Sverige eller Finland. Sverige og Finland har de seneste 20 år oplevet en relativ kraftig realvækst i BNP. Den store realvækst skyldes bl.a., at landenes IKT-sektor (bl.a. Nokia og Ericsson) voksede markant i 90'erne og 00'erne. Den store mængdemæssige vækst er dog sket på bekostning af betydningsfulde bytteforholdsforværringer pga. de faldende priser på elektronik, hvilket isoleret set har trukket den svenske og finske velstand ned (Se Produktivitetskommissionen analyserapport 1 2013, s. 46ff.).

Alt i alt betyder det, at Danmark hverken er fattigere eller har tabt velstandsmæssigt terræn til de lande i OECD, som vi meningsfuldt kan sammenlignes med. Tværtimod er Danmark - når man følger OECDs anbefalinger - fortsat en af verdens rigeste nationer og har de senere år ligget og svinget på et niveau over vores historiske velstandsplacering. Taget i betragtning af, hvor svag genopretningen af dansk økonomi har været efter den økonomiske krise, ligger vi altså overraskende godt på velstands-ranglisten.

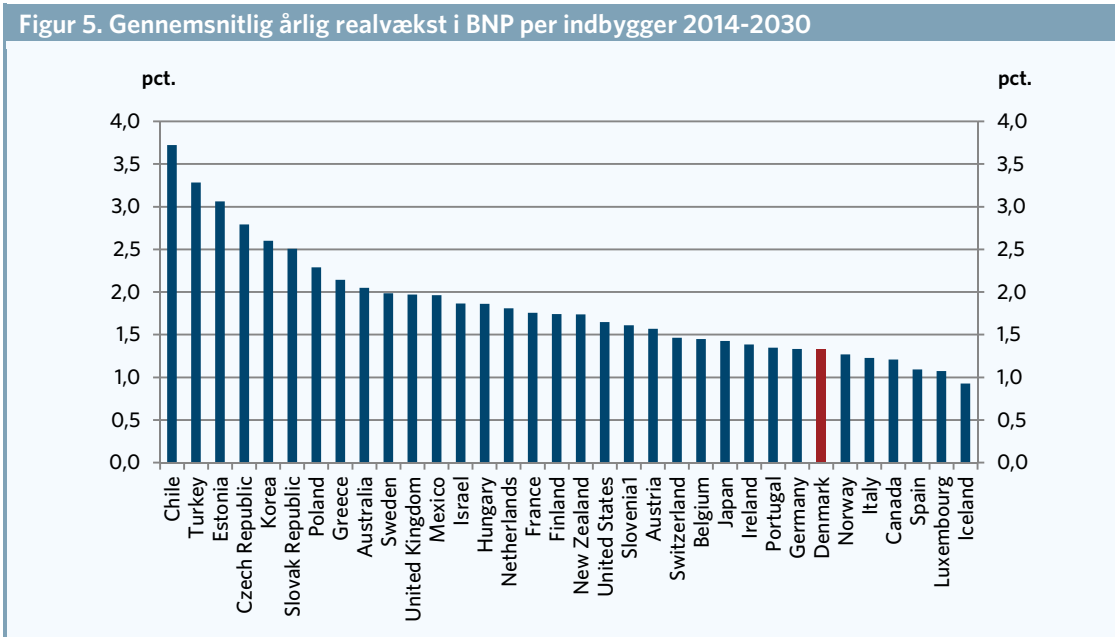
Danmark fastholder top 10 målt på BNP fremadrettet

OECDs lange økonomiske fremskrivninger bruges ofte til at tegne et billede af, at vi (fortsat) vil rasle ned af velstandsranklisten, når vi kigger ud i tid, hvis ikke der laves nye reformer. Det sker alene med udgangspunkt i den økonomiske *real*vækst eventuelt korrigeret for befolkningsudviklingen. Som det fremgår af figur 4 forventes Danmark i OECDs seneste lange fremskrivning at få en af de laveste realvækstrater i BNP frem mod 2030. Vækstraten er korrigeret for den almindelige konjunkturudvikling og afspejler derfor OECDs vurdering af den underliggende økonomiske vækstrate givet udvikling i arbejdsstyrken og produktivitetsvæksten.

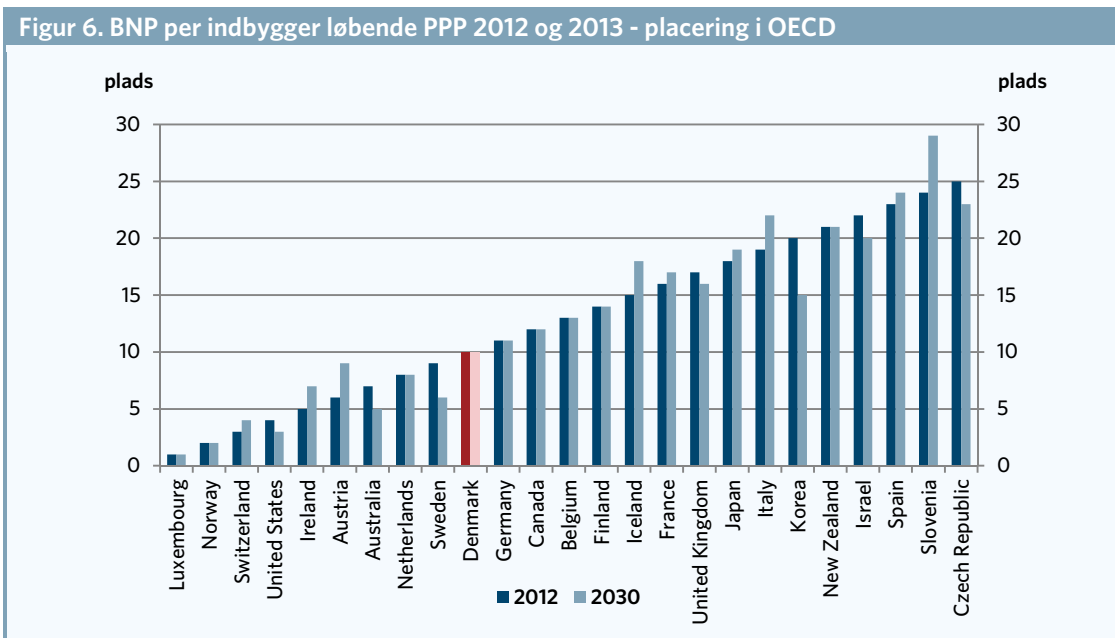
Anm.: Der er tale om væksten i potentielt BNP.
 Kilde: AE pba. OECD Economic Outlook 95

Målt per indbygger jævnes forskellene lidt ud. Danmark rykker samtidig en plads væk fra bunden, mens Tyskland fx rykker fra en bundplacering til 8. sidste plads. Modsat rykker Norge mange pladser ned. Det viser figur 5.

Anm.: Der er tale om væksten i potentielt BNP.
 Kilde: AE pba. OECD Economic Outlook 95

Ovenstående giver altså igen indtryk af, at vi rasler ned ad velstandsranklisten når vi kigger ud i tid. Men ulejliger man sig med at læse videre ned i OECDs fremskrivning, fremgår det også, at Danmark forventes at fastholde en top 10 placering, hvad angår BNP per indbygger målt i løbende PPP frem mod 2030. Det viser tabel 1 med de 25 bedst placerede OECD-lande.

Kilde: AE pba. OECD Economic Outlook 95

Vi rasler altså ikke ned ad velstandsranklisten på trods af den relativt lave realvækst per indbygger, og som det fremgår ligger placeringerne nogenlunde fast når man sammenholder 2030 med 2012, om end der sker nogle forrykninger primært i toppen samt længere nede på listen. Fx vinder Sverige en hel del pladser, mens landene lige under os ligger på samme plads.

Der er selvfølgelig stor usikkerhed i fremskrivninger, der rækker så langt ud i tid, og det står ikke lysende klart, hvad præcis det er for antagelser der ligger til grund for OECDs fremskrivninger. Det er således uklart om alle de arbejdsmarkedsreformer, der er lavet i Danmark er indregnet herunder at pensionsalderen vil stige i takt med at vi lever længere. Det står dog klart, at det er forskelle i den bagvedliggende produktivitetsudvikling der er den primære årsag til den forskel i realvækst landene i mellem.

Danmark har sammenlignet med Sverige og Finland en relativ lav produktivitetsvækst frem mod 2030. Der er tegn på at vi fortsat vil vinde noget på de relative priser, men OECD har ikke antaget at vi vil vinde i samme grad på denne front som der er set de seneste 10-15 år. Imidlertid fortsætter OECDs fremskrivning helt til 2060, og efter 2030 forventer OECD, at den danske produktivitetsvækst vil geare op, mens Sverige og Finlands vil geare ned. Det betyder, at efter 2030 vil genvinde nogle pladser på velstandsranklisten (fra 10. til 7.) og samtidig igen overhale Sverige, der ellers rykker fra os frem mod 2030.

Samlet skal man altså være varsom med dommedagsprofetierne på baggrund af forskelle i de reale BNP-vækstrater. Vores økonomiske velstandsniveau målt efter OECDs forskrifter afspejler ikke det billede, man får ved alene at kigge på real vækstraten eventuelt målt per indbygger. Vi er ikke rutsjet ned af velstandsranklisten og forventes i OECDs fremskrivninger heller ikke at rutsje ned, når man kigger ud i tid. Når der tages højde for indkomstbevægelser over grænserne samt ændrede relative priser herunder forbedringer af bytteforholdet, er det derfor realistisk, at vi med fortsat udvikling af den danske samfundsmodel vil kunne levere velstand i topklasse.

At Danmark fortsat er placeret i den internationale velstands-top skal naturligvis ikke være en sovepude. Reformsporet er fortsat vigtigt, men vi skal fremadrettet fokusere på reformer, der øge uddannelsesniveaet, produktiviteten samt innovationsevnen i Danmark. Der er ikke akut behov for nye arbejdsmarkedsreformer.

Bilag 1. Sammenligninger af velstand bør købekraftskorrigeres

"For at kunne foretage realøkonomiske sammenligninger mellem lande er det nødvendigt at omregne til en fælles valuta. En af mulighederne er at omregne med valutakursen. Omregning med valutakursen tager imidlertid ikke hensyn til forskelle i prisniveauet i de lande, der skal sammenlignes. Hvis der omregnes med valutakursen, vil der således være en tendens til, at fx BNP overvurderes i lande med et relativt højt prisniveau, mens det undervurderes i lande med relativt lavt prisniveau. Omregning med valutakursen betyder derudover, at en ændret [valuta]kurs vil medføre, at et land forekommer bedre eller ringere stillet i sammenligning med andre lande, uden at der nødvendigvis er sket realøkonomiske ændringer.

Ved anvendelsen af købekraftpariteter til omregning til en fælles valuta tages derimod højde for forskelle i prisniveauer. Købekraftpariteten udtrykker de relative priser mellem to eller flere lande. Omregning af fx et lands BNP til en anden valuta med købekraftparitet svarer til at opgøre det pågældende lands BNP korrigeret for forskelle i prisniveau, således at der kan foretages reale eller mængdemæssige sammenligninger mellem de to lande. Generelt mindskes forskelle i real produktion og indkomst mellem rige lande (med et relativt højt prisniveau) og fattige lande (med et relativt lavt prisniveau) betydeligt, når der omregnes med købekraftpariteter i stedet for vekselkurser.

I dens simpleste form defineres en købekraftparitet som prisforholdet mellem nationale valutaer for den samme vare eller tjeneste i forskellige lande. Hvis en bestemt vare, fx et rugbrød, i Danmark koster 15 kr. og i Tyskland 1,5 euro, er købekraftpariteten for rugbrød mellem Danmark og Tyskland $15/1,5 = 10 \text{ kr./euro}$. Omregnes et rugbrød i Danmark med købekraftpariteten, vil det have en værdi på $15 \text{ kr./}10 \text{ kr./euro} = 1,5 \text{ euro}$, svarende til værdien af et rugbrød i Tyskland. Er valutakursen fx $7,5 \text{ kr./euro}$, og omregnes et rugbrød i Danmark til 15 kr. med denne kurs, vil det derimod svare til en værdi på $15 \text{ kr./}7,5 \text{ kr./euro} = 2 \text{ euro}$. Sammenligning baseret på omregning med valutakursen giver således et forkert billede af de reale størrelser. Jo længere valutakursen ligger fra købekraftpariteten, jo mere misvisende vil sammenligninger på basis af omregning med valutakursen være." (Kilde: Planche om PPP - Brugerdudvalg for Økonomisk Statistik, Danmarks Statistik).

For en velstandssammenligning i niveau på tværs af lande er det netop essentielt med en sammenligning af købekraften: Hvor mange varer og tjenester kan vi her i Danmark købe med vores indkomst, set i forhold til, hvad personer i udlandet dér kan købe med deres indkomst?

Forskellige prisniveauer lande imellem betyder imidlertid, at samme dollarindkomst ikke har samme købekraft i alle lande. Netop dét problem løser den løbende PPP-korrektion. Her sammenvejes et prisindeks for hvert land på baggrund af aktuelle prisstrukturer. Landenes prisindeks sættes så i forhold til hinanden, hvorved løbende købekraftpariteter (PPP) fås. Ved at sætte hvert lands BNP eller BNI i løbende priser relativt til deres løbende PPP elimineres forskelle som følge af prisniveau, hvorved sammenlignelige mål for købekraft haves.

Bilag 2. En revisions betydning for velstandsplaceringen

Når landene i den liga af lande, som Danmark velstandsmæssigt tilhører, ligger meget tæt, kan en revision få store konsekvenser for hvilken plads, det pågældende land indtager på velstandsranklisten. Dette ses eksempelvis derved, at komponenterne bag velstandsmålet BNI pr. indbygger, i løbende priser, løbende PPP netop er blevet revideret. Revisionen betyder, at Danmarks BNI pr. indbygger i løbende priser, løbende PPP blev opjusteret med 1,4 pct. i 2012, mens den procentvise opjustering i de øvrige lande i ligaen er mindre eller som for Australien direkte negativ, jf. tabel b1.

Tabel b1. Opjustering af BNI pr. indbygger, løbende PPP, i pct.

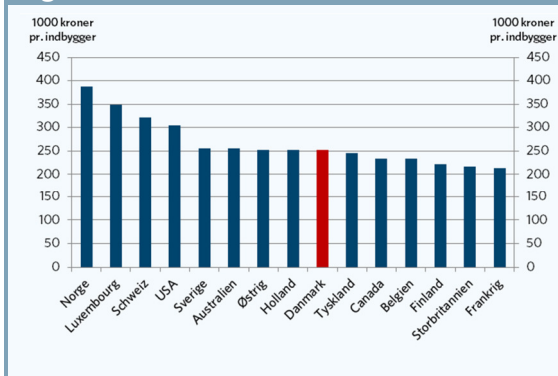
	Danmark	Sverige	Australien	Østrig	Holland
2012	1,4	0	-1,4	0,7	0,5

Anm.: Her udtaget den liga af lande, som Danmark velstandsmæssigt sammenlignes med før revisionen.

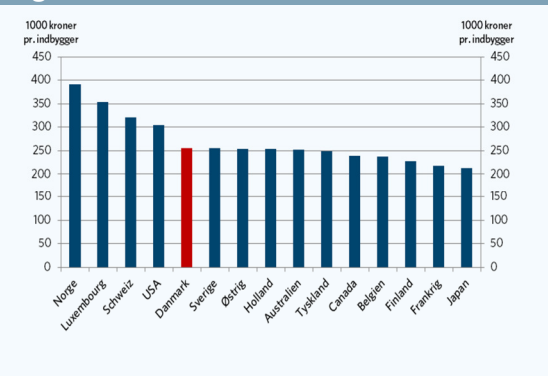
Kilde: AE på baggrund af OECD

Opjusteringen i forbindelse med revisionen betyder, at Danmarks velstandsplacering forbedres med 4 pladser, så Danmark i **2012** ligger *forrest* i den liga af lande, som vi velstandsmæssigt tilhører. Danmark bliver med revisionen det 5. rigeste land i OECD i 2012 mod før revisionen at ligge på en 9. plads, jf. figur B1A og B1B.

Figur B1A Velstand i 2012 før revision

Figur B1B Velstand i 2012 efter revision

Anm.: Som i figur 1

Kilde: AE pba. OECD

Opjusteringen af data kan skyldes flere forhold. Først og fremmest kan det være et resultat af OECD's revision af historiske PPP i december 2013. Desuden kan justeringerne skyldes den løbende revision af BNI/BNP eller muligvis at nogle lande i mellemtiden er overgået til ny nationalregnskabsstandard. Se boks b1 for OECDs uddybende bemærkninger om revisionen.

Boks b1. Revision af BNI, løbende priser, løbende PPP

Data bag figur B1A, hvor Danmark ligger på en 9. plads, er hentet i november 2013, mens data for figur B1B, hvor Danmark indtager en 5. plads, er trukket i august 2014. Opjusteringen af data over perioden kan bl.a. skyldes:

December-revision af historisk PPP-serie.

OECD Statistics Directorate oplyser således til AE:

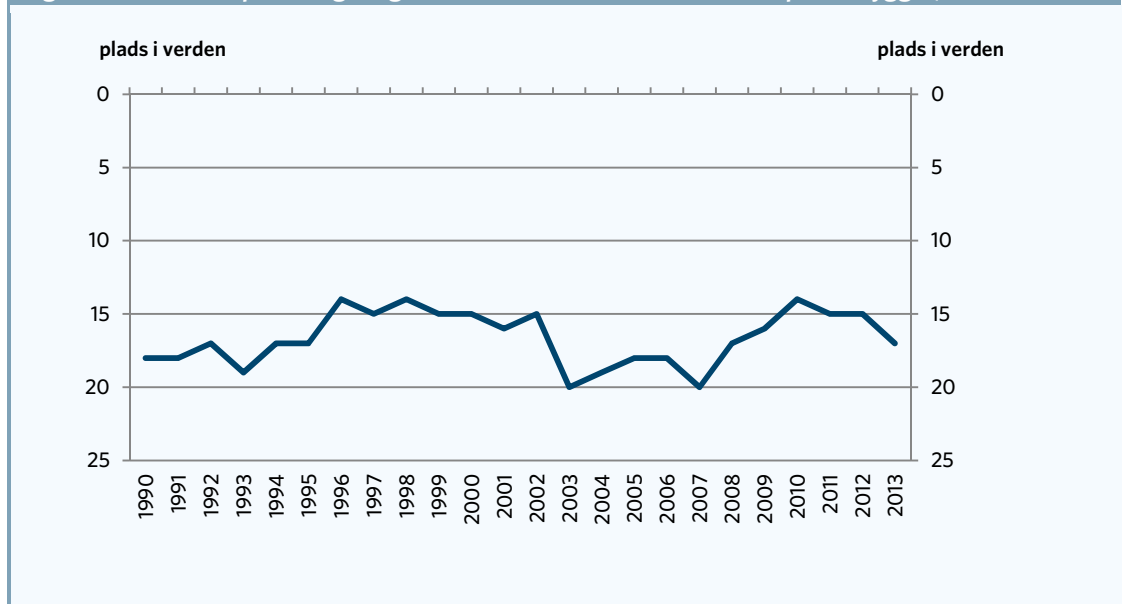
"PPPs have been revised in December 2013 following the inclusion of the results of the 2011 PPP benchmark results and revisions in GDP PPP deflators. I suspect that GNI from some countries have also been revised following the switch to SNA 2008 of some OECD countries."

At PPP er blevet revideret passer godt med Q&A fra OECD's hjemmeside:

"PPPs are calculated for all OECD countries every three years for the benchmark years. The results are published at the end of year t+2 for year t. Last calculated results are for 2011. Between benchmark years, PPPs for European countries are annual results calculated by Eurostat and PPPs for non-European countries are estimated by the OECD using implicit price deflators. PPPs are revised twice a year in June and in December. In June, only the last year is updated. In December, a new year is added and historical series are revised. PPPs for benchmark years are not revised"

Bilag 3. Verdensbankens og OECD's data viser samme velstandsudvikling

En kritik af analyser på baggrund af OECD data går ofte på, at OECD's databanker ikke indeholder alle verdens lande. Det gør Verdensbankens database derimod, om end det ikke er alle lande/fyrstedømmer der har oplyst data². Figur B2 viser Danmarks velstandsplacering målt på BNI pr. indbygger løbende PPP på verdensbankens data, hvor den nyeste opgørelse går tilbage til 1990. Der mangler især data længere tilbage i tid, mens det i mindre grad er tilfældet de senere år. For de rigeste lande, hvor der mangler data de senere år er det landets relative placering ift. Danmark antaget fastholdt. Der er i figuren ikke korrigeret længere tilbage i tid.

Figur B2. Velstandsplacering ifølge Verdensbankens database (BNI pr. indbygger, løbende PPP)

Anm.: For enkelte lande i enkelte år mangler der tal i Verdensbankens databank. Her er landets relative placering ift. Danmark antaget fastholdt ift. seneste år med data. Verdensbanken behandler de kinesiske SAR regioner Hongkong og Macao uafhængigt af resten af Kina. I denne opgørelse er regionerne behandlet som en del af Kina. Der er ikke fuld overensstemmelse mellem tallene fra Verdensbankens databank og OECDs databank. Det står ikke klart hvad der præcis er årsag til forskellen.
Kilde: AE pba. OECD

Danmark taber her nogle pladser på velstandsranklisten, idet Qatar, Macao SAR (China), Kuwait, Singapore, Brunei Darussalam, Bermuda, United Arab Emirates, Hong Kong SAR(China), Saudi Arabia og Oman da også fremstår rigere end os. De fleste af disse lande er også ekstraordinært påvirket af olieressourcer, og for flere af disse lande er der ikke data længere tilbage i tid. Udviklingsmæssigt er konklusionen dog uændret: Danmark er *ikke* sakket bag ud sammenlignet med tidligere, men har ligget nogenlunde stabilt.

En manuel korrektion for de rigeste lande helt tilbage i tid rykker Danmark længere ned ad listen frem mod midten af 00'erne, mens det derefter er uændret. En sådan korrektion, der må anses som noget usikker, bevirker altså at Danmarks relative velstands udvikling tager sig bedre ud end det figur B2 giver indtryk af. Endelig skal det bemærkes, at de relative placeringer i Verdensbankens database i enkelt år ikke er helt identiske med dem der følger af OECDs database. Det er uklart hvad denne forskel dækker over, men det ændrer ikke på de overordnede konklusioner.

² Der er fx ikke er data for Monaco og Lichtenstein.